

Grøndalslund Kirke

Dejlig tur til Odsherred

Af Jann Larsen

DEN 27. SEPTEMBER tog 56 forventningsfulde deltagere fra Grøndalslund Sogn med bus på sognets heldagsudflugt til det skønne Odsherred. Vi besøgte først den middelalderlige Tveje Merløse Kirke ved Holbæk, hvis historie kan føres tilbage til ca. 1150. I samme øjeblik man træder ind i kirken ad den gamle kvindedør mod nord, fornemmer man kirkerummets helt særlige gyldne lys. Kirken med det oprindelige flade træloft og herskabspulpituret er præget af de gam-

le kalkmalerier fra middelalderen og det langt nyere alter, som er udført af Joakim Skovgaard i 1894 og holdt i kirken gennemgående farver: grøn, rød, hvid og gyldent. Fra Tveje Merløse gik turen over den totalt flade Lammefjord, som blev inddæmmet i perioden fra 1870'erne til 1943, og videre til restaurant Bothwell, som ligger landskabeligt meget smukt midt på Dragsholm Golfbane ved foden af den 121 meter høje Vejrhøj. Her fik deltagerne en lækker middag, som først bestod af 2 slags sild og derpå en dejlig flæskesteg med alt, hvad dertil hører.

Efter middagen kørte vi til Fårevejle Kirke, hvor pastor emeritus Peter Ohrt holdt en smuk andagt med os i en meget varm og personlig form, i hvilken forbindelse pastor Ohrt både kom ind på Fårevejle Kirkes spændende

historie og sine egne oplevelser som præst ved kirken gennem mange år.

Nogle af deltagerne nåede også ned i krypten under Fårevejle Kirke, hvor de så kisten med de jordiske rester af den skotske adelsmand James Hepburn, bedre kendt som Jarlen af Bothwell, der døde som fange på Dragsholm Slot den 14. april 1578, kun 42 år gammel, og som fik sit sidste hvilested i Fårevejle Kirke. Efter et lille smut op gennem morænebakkerne i Vejrhøj buen, som er dannet under den sidste periode, hvor Danmark var dækket af is, nåede vi frem til den idylliske Høve Skovpavillon, som ligger lige op ad Høve Skov og kun et stenkast fra stranden ud til Sejrerø Bugten.

Her fik deltagerne dejlig kaffe med både boller og æblekage inden turen gik hjemad over den smukke Munkholm Bro ved Tempelkrog, det allerinderste af Isefjord, over foden af Hornsherred og videre via Roskilde tilbage til Rødovre.

Julefrokost

**ONSDAG
DEN 14. DECEMBER**

er det en glæde at kunne invitere til den årlige

JULEFROKOST

Vi begynder med en andagt i kirken **KLOKKEN 12**, hvorefter vi går ind i Sognegården og indtager den traditionelle julefrokost.

Årets krybbespil og fejring af 5-års dåbsdag

Man tager: en engel, en Maria, en Josef, nogle hyrder, nogle får, flere engle, en stjerne og nogle vise mænd med nogle meget dyre gaver. Det blander man forsigtigt sammen, og ud får man et vaskeægte krybbespil.

Og sådan et kan du se **LØRDAG DEN 3. DECEMBER KL. 14** i Grøndalslund Kirke. Sidste år hørte vi, hvad Josef gik og tænke på, mens han trak af sted med den højgravi-

de Maria. Han drømte nemlig om Hilton – altså hotellet, naturligvis. Bestemt ikke Paris Hilton.....

Hvad han tænker på i år, det ved vi ikke endnu. Vi ved heller ikke præcis, hvad englens synger.

Men der er ingen tvivl om, at der bliver tale om et klassisk krybbespil tilsat en lille smule år 2011.

Efter krybbespillet er der æbleskiver m.m. i Sognegården.

Og når alle æbleskiverne er blevet spist, går vi i gang med at lave julepynt til kirkens juletræ – det træ, der kommer til at stå inde i kirken juleaften.

Det hele varer ca. 2 timer, og det er ganske gratis. Alle børn og voksne er meget velkomne.

5-års dåbsdag

Blev du døbt i andet halvår af 2006? Så er det nu 5 år siden. Det vil vi meget gerne fejre sammen med dig. Derfor inviteres alle børn, unge og voksne, der blev døbt i efteråret 2006 til dåbsjubilæum. Både alle dem, der blev døbt her i Grøndalslund Kirke.

Men også dem, der blev døbt i en anden kirke, og som bor i Grøndalslund Sogn eller som føler, at Grøndalslund Kirke nu er deres kirke.

Dåbsjubilæet afholdes sammen med krybbespillet, så der vil også være andre mennesker i kirken. Men der vil blive gjort lidt særligt ud af dem med dåbsjubilæum.

Vi glæder os til at se, hvordan du ser ud 5 år efter **LØRDAG DEN 3. DECEMBER KL. 14**. Programmet for dagen kan du læse om under krybbespillet.

I begyndelsen af det nye år afholder sognepræst Simon Møller Olesen forældreorlov. Dette betyder, at der vil være en vikar de første tre måneder af 2012. Vikaren vil deltage i kirkens liv og blandt andet varetage nogle af gudstjenesterne.

Samtidig håber vi på, at vinderen alt for længe kan byde velkommen til en teolog som skal i ”job med løntilskud” her hos os i Grøndalslund. Nedenfor giver han en præsentation af sig selv. Da gudstjenestelisten endnu ikke er færdig henvises til Rødovre Lokalnyt.

Præsentation af Martin Holt Jensen

Mit navn er Martin Holt Jensen, og jeg er 29 år. Jeg blev færdiguddannet teolog fra Aarhus Universitet sidste sommer og tog derefter på pastoralseminariet, for jeg ville gerne være præst.

I foråret flyttede jeg med min kæreste, Kasper, til Ørestad, fordi han fik arbejde herovre,

og jeg søger nu job som sognepræst i hovedstadsområdet. For at bruge min tid fornødt indtil jeg finder mit eget sogn, så har menighedsrådet, Berit og Simon sagt ja til, at jeg kan få et job med løntilskud i Grøndalslund sogn. Det betyder meget for mig, for så får jeg lov til at blive ordineret; og dermed arbejde rigtigt som præst.

Jeg er vokset op i Christiansfeld i Sønderjylland, i en familie, der er aktiv i den lokale kirke og spejderarbejdet i byen. Det kirkelige liv er derfor på ingen måde fremmed

for mig, og jeg har altid følt en stor tilknytning til Folkekirken og glæde ved gudstjenesten.

Jeg ser frem til at være en del af personalegruppen i Grøndalslund Kirke, og til at lære jer alle bedre at kende.

Præsentation af Charlotte Nordman

Mit navn er Charlotte Nordman, og jeg er 42 år. Jeg er uddannet anlægsgartner og er i gang med et parkdiplom TDP. Muligheden for at arbejde med ledelse, drift og udvikling er en af grundene til, jeg har søgt stillingen her på Grøndalslund kirkegård. Jeg er blevet taget rigtig godt imod både af personalet og af menighedsrådet og ikke mindst sognets beboere. Det skal I alle have tak for, og jeg glæder mig til at samarbejde på kryds og tværs med jer alle. Jeg er en positiv og troværdig person, og gennem mit tidligere arbejde som afdelingsleder af gartnerafdelingen på Sundholm, med et driftsare-

al på 7 ha, har jeg mange års erfaring i anlægsgartnerfaget, ledelse, drifts- og økonomistyring. Hvilket også er fundamentet for min solide erfaring i budgetlægning indenfor mit arbejdsfelt. Ledelsesopgaverne har desuden bevirket, at IT er en naturlig del af mine arbejdsredskaber.

Endvidere har jeg været graver og har derigennem erfaring med begravelser, urnenedsættelser og kirkebogsføring. Jeg har et godt kendskab til rutinerne i driften af en kirkegård og kender til de forskellige arbejdsangange.

Koncert med Panumkoret

*Af organist
Rune Skov Thomassen*

Koncert med Panumkoret i Grøndalslund Kirke **TIRSDAG DEN 13. DECEMBER KL. 20.** Midt i den mørkeste del af vinteren, hvor solen kun er oppe få timer, vil Panumkoret synge værker af komponister som bl.a. Tallis, Mendelssohn, Elgar og Whitacres, der har sat musik til smukke tekster om solens, håbets og det evige lys.

Lys,

*varmt og tungt
som det rene guld*

og englene synger blidt

for det nyfødte barn!

*(Oversættelse fra
Eric Whitacres:
Lux Aurumque)*

Lidt om baggrunden for koncertens tema:

Lys i mørket

Da kristendommen blev rigseligion i romerriget, afløste festen for Jesus' fødsel den tidligere solhvervsfest sol invictus, festen for den uovervindelige sol. I Danmark afløste den kristne jul også en solhvervsfest kaldet Yule eller Jol. Her blev det fejret, at årets hjul igen begyndte at dreje mod lysere tider.

Et håb bliver født

Flere profetier i Det gamle Testamente tolkes i kristendommen, som løfter om Jesu fødsel og kalder ham for et lys, der skal skinne i mørket. Juleaften og juledag læses i kirken fra profeten Esajas: "Det folk, der vandrer i mørket, skal se et stort lys, lyset skinner for dem, der bor i mørkets land." Den kristne jul er altså også en lysfest, ligesom den før-kristne var det. Men nu er det ikke blot lyset i naturen, der fejres. Ly-

set er symbol på det håb, som blev tændt, da Guds søn kom til verden for at frelse mennesker.

Panumkoret glæder sig til at se mange til en Adventsconcert fyldt af lys!

Panumkoret, oprettet i 1993 på Panuminstituttet, var i begyndelsen et institutkor for medicinstuderende, men har udviklet sig til et stort og ambitiøst kammerkor!

Jon Hollesen, som blev korets dirigent i

2003, har med fokus på sangteknik og klangdannelse år for år hævet korets niveau, så Panumkoret i dag står som et af Danmarks bedste ikke-professionelle kor.

Svamp i buksbommen

Af Charlotte Nordman

Vi har fået svamp i vores buksbom!

Vi har måttet konstatere, at vores buksbom er blevet angrebet af en særlig aggressiv svamp. Den hedder Chylin-drocladium. Den er ikke tidligere set i Danmark, men man har kendt til den i bl.a. Tyskland og Holland. Formentlig har den været i Danmark i nogle år, men de kolde sensommer og lune efterår de sidste par år har givet svampen op-

Rask buksbom – på højde med en mælkekarton

Angreben buksbom – på højde med en mælkekarton

timale vækstbetingelser. Det er en koldsvamp og trives selv ved lave temperaturer på 5 grader. I år har vi haft særligt gode fugtige vækstbetingelser for svampen, og den har formeret sig med eksplosiv fart. Den er i udbrud i hele landet og det sydlige Sverige og også her i Rødovre og på Grøndalslund Kirkegård.

Særligt er vores afdeling O angrebet, og den har ramt stort set alle planter.

Derfor står vi nu overfor at skulle udskifte alle buksbom

planter på hele afdeling O og sikkert også flere andre steder på kirkegården.

Vi står derfor overfor nogle store anlægsarbejder med udskiftning af angrebne planter. Vi vil naturligvis kontakte de berørte gravstedsejere og orientere nærmere.

Er du interesseret i at læse mere om svampen, kan du læse meget mere på nettet, bl.a. på

<http://plante-doktor.dk/cylin-drocladium%20buskbom.htm>

Gravsted med vissen og angreben buksbom

Juleaftens gudstjenester

Igen i år afholder vi i Grøndalslund kirke tre julegudstjenester, som hver især har deres helt egen stil.

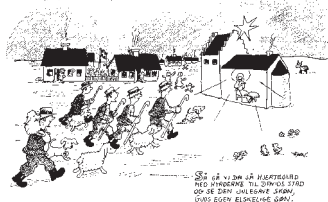
Salmesangsgudstjeneste kl. 10

Ved Simon Møller Olesen
Julens salmer er talrige, og ofte synger vi de samme igen og igen. Men en del af julens salmer synger vi sjældent. Måske fordi de ikke er kendte, måske fordi de er svære at synge uden musisk ledsagelse, måske fordi vi bare ikke har tradition for det. Til salmesangsgudstjenesten synger vi alle de mere utraditionelle julesalmer. Vi hører juleevangeliet og en tankevækkende præ-

diken. Gudstjenesten egner sig godt til dem, som elsker at synge – også noget knap så traditionelt – og gerne vil have noget med hjem at tænke over i juledagene.

Børnejulegudstjeneste kl. 14

Ved Berit Weigand Berg
Julen skulle efter sigende være børnenes fest. Der er vist også en enkelt voksen hist og pist, der sætter pris på denne dag. I Grøndalslund Kirke vil vi i hvert fald gerne gøre vores for at julegudstjenesten bliver en sand fest for børn i alle aldre. Alle er meget velkomne – uanset alder. Dog må man forberede sig på, at der er fokus på børnene, og at lydniveauet ligger lidt højere end ved en mere klassisk gudstjeneste.

Klassisk julegudstjeneste kl. 16

Ved Berit Weigand Berg
En smuk og klassisk julegudstjeneste – ganske enkelt. Med levende lys på kirkegården og trompet til salmesangen.

Onsdagsandagt

Midt i hverdagens larm og støj kan det være godt at finde et rum til stilhed og eftertanke. Gøre et ophold og fordybe sig. Som kommaet betyder en mindre pause i en sætning, sådan er andagt et ophold midt i hverdagen. Et ophold, hvor vi får mulighed for at finde stilhed midt i hverdagen. Stilhed og tid til at reflektere over livet og Gud.

I vinterhalvåret fortsætter vi vores læsning fra Johannesevangeliet, hvor vi nu er nået til Jesu sidste tid, hvor han befinder sig i Jerusalem. Andagterne begynder klokken 14 og varer cirka 30 minutter. Bagefter er der kaffe i Sognekirken. Vi mødes følgende onsdage:

11. JANUAR og **8. FEBRUAR**
14. MARTS og **9. MAJ**

De ni læsninger

”De ni læsninger” er en skøn tradition, der snart kan fejre 100 års jubilæum. Idéen opstod i England i 1918, hvor man ofte har de ni læsninger den 24. december om aftenen. Den aften fungerer mange steder lidt som en slags lillejuleaften. Rigtig jul fejrer man jo først den 25. - hvis man spørger englænderne.

Traditionen går endnu ikke helt 100 år tilbage her i Grøndalslund Kirke, men den er nu alligevel blevet en af de skønne, faste oplevelser i kirken op til jul. Forskellige mennesker fra kirken vil læse i alt 9 vigtige tekster, der alle sætter fokus på, hvad det er der er så specielt ved julelen. Vi synger skønne salmer sammen, men skal også bare nyde nogle stykker musik. Undervejs vil der være nadver. Velkommen til en ganske særlig og smuk gudstjeneste

**SØNDAG DEN 11. DECEMBER
KL. 10**

2. juledag

Tangoen kan noget helt særligt – både dansen og musikken. Med sin dramatiske opbygning og stærke udtryksform kan den minde os om, at livet er alvorligt, lige midt i dansen og glæden. Tango og 2. juledag er derfor som skabt for hinanden. Julens budskab om lys, fred og glæde bliver nemlig sat i perspektiv 2. juledag. Dagen hedder også Sankt Stefans dag til minde om Stefanus, der som den første kristen valgte at gå i døden for sin tro. Vi er altså knap nok færdige med at høre verdens mest kendte fortælling om fødsel og baby og to unge mennesker, der bliver forældre for første gang. Og

vi har set julelys blive tændt i øjnene på både store og små, fordi vi håber på, at dette særlige barn vil bringe verden fred. Men 2. juledag bliver vi mindet om, at tro ikke altid kun handler om julegaver og dans omkring juletræet. Troen kalder os også til at træde ud i alt det, der er svært, med mod og med alvor. Eller til at danse en tango med livet selv.

Nytårsgudstjeneste

*Nytårsaften –
et øjeblik i tiden*

Kineserne mente, at det magiske øjeblik mellem det nye og det gamle år skulle beskyttes mod angreb fra det onde. Og sådan opstod traditionen med at fyre fyrværkeri af nytårsaften. I dag holder vi fast ved det farvestrålende fyrværkeri, men det er vist mere for traditionen og festlighedens skyld. Men selv om vi måske ikke frygter, at hele det nye års lykke kan blive ødelagt allerede i de første spæde sekunder, så er nytåret for mange en særlig tid. En tid til at gøre lidt sta-

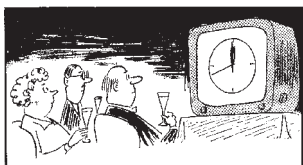

tus over det gamle år og samtidig en tid til at drømme lidt om mulighederne for det nye år. Den slags øjeblikke kan have meget svære vilkår i en travl hverdag, og der er derfor al mulig grund til at værne om dem.

Både det gamle og det nye år er med, når vi mødes i kirken til nytår. Der er gode ting fra det gamle år, der skal takkes for, og mindre gode ting, der også skal vendes med Gud. Store øjeblikke, som vil følge os igennem hele livet og tid, der løb forbi, uden vi rigtigt bemærkede det. Der ligger forhåbentligt flere spændende ting og venter forud i det nye år, men der er også ofte noget, som vi ikke ser

De særlige gudstjenester

frem til. Ting, der allerede er planlagt, eller ting, som vi bare fornemmer nærmer sig. Og alt dette vil vi gerne lægge i Guds hænder.

Vær velkommen ...

Vi holder en kortere gudstjeneste i kirken og går derefter over i Sognegården. Her er der lejlighed til at takke for det gamle år og ønske hinanden godt nytår over et lille glas champagne.

FREDAG D. 31. DECEMBER
KL. 15.00

Kyndelmisse

Vinteren 2010/11 blev både lang og hård, og da vi nåede frem til kyndelmisse, var de fleste af os mere end klar til at fejre, at vinteren var halvt overstået. Ingen af os ved endnu, hvordan vinteren 2011/12 bliver. Men selv en såkaldt "grøn vinter" kan virke alt for lang med dens gråvejr, der kun bliver afløst af dage med tåge.

SØNDAG DEN 5. FEBRUAR fejrer vi derfor kyndelmisse ved gudstjenesten, som en festlig markering af at lyset er ved at vende tilbage.

Grøndalslundkoret deltager, og der vil være mulighed for at tænde et lys inden gudstjenesten går i gang. Efter gudstjenesten får vi kaffe og kyndelmissepandekager i Sognegården.

Fastelavn

Alfer, feer og trolde og andre underligt udseende væsner og udklædte børn er velkomne **SØNDAG DEN 19. FEBRUAR KL. 14**, hvor vi fejrer fastelavn. Efter en børnevenlig gudstjeneste går vi ud og slår katten af tønden.

Bagefter mødes vi i Sognegården til noget godt at spise og varmt at drikke. Enhver er velkommen og kom gerne udklædt.

DEN 18. DECEMBER KL. 15

Af Tommy Østerlind

Katastrofen i Vagar

En augustdag i 1996 er et dansk militært VIP-fly af typen Gulfstream C 130 på vej fra Island mod Færøerne. Allerede inden take off fra Ke-flavik er besætningen blevet advaret om stærk turbolens under indflyvning til *Vagar* – Færøernes eneste lufthavn. De to erfarne piloter har tusindvis af flyvetimer bag sig, men cirka 5 km før landingsbanen mister de kontrollen med flyet. På grund af voldsomme kastevinde hvirvles flyet rundt mellem de 700 m høje fjeldsider. Få sekunder senere smadres flyet totalt mod en klippevæg, og alle ni personer ombord, heriblandt forsvarschefen, omkommer. Hvad der gik for sig i cockpittet, ved vi ikke, men i de følgende dage antyder *Ekstrabladet*, at piloterne var blevet presede til at lande. Senere, efter en kendelse fra pressenævnet, må bladet dog bringe et dementi.

Da flyet er et militærfly, lykkes det forsvaret at hemmeligstemple indholdet af flyets sorte boks. Og sådan blev der lagt låg på historien.

Vagar lufthavn på Færøerne er en af verdens farligste. Piloter skal være specialtrænede, for selv ved moderate vindhastigheder kan der være så kraftig turbulens, at det er umuligt at holde flyet på ret kurs.

En musikalsk flyvetur

Det var derfor ikke helt uden bange anelser at jeg, kort tid efter ulykken, satte mig til rette i det ordinære rutefly til Færøerne for at assistere i Færøernes Symfoniorkesters nytårskoncert 1997. Men vejrudsigten var fin, og

det lille fire-motorede jetfly fra Atlantic Airways så tillidsvækkende ud.

På nabosædet sad en kæmpestor mand. Bred, muskuløs og vejrbitd – netop som man forestillede sig en færing. Han sov tungt, og en svag, men umiskendelig spirituslugt antydede, at han ikke kun havde vikingeblood i årerne. Men han var ren og pæn – så jeg satte mig til at læse.

Turen forløb roligt. Da der var en halv times flyvetid tilbage, vågnede min sidemand og begyndte at snakke - med feberagtig intensitet. Han hed Jokvan og var trawlerkap-tajn på vej hjem til Klaksvig. Jeg fik hele hans livshistorie og nogle drabelige beretninger om 16 m høje bølger i det nordlige Ishav – han talte og talte lige indtil nogle grønne klippeskær viste sig mellem skytoterne. Så standsede talestrømmen, og nu gik det op for mig. Den frygtløse ishavsskipper havde flyskræk. Han kastede et par nervøse blikke ud ad vinduet, rettede sig

lidt op, og så begyndte han at synge med høj og klar røst. På færøsk. Det lød som en salme, men melodien genkendte jeg fra ældre udgaver af Folkehøjskolens Melodibog. Det var sejrshymnen fra 1848 ”Påske-klokken kimed mildt”. Kabinepersonalet tog det pænt, og da sidste vers klingede ud, holdt vi velbeholdne ved terminalen i Vagar.

På Færøerne ved man alting om hinanden, og ulykken havde gjort et dybt indtryk. Og ingen var i tvivl om årsagen. Enhver færing vidste, at de sidste ord flylederen gentagne gange fortvivlet havde skreget ind i mikrofonen i de sidste sekunder før flyet craschede den 3. august havde været *don't land!, don't land!*

Grøndalslundkoret taler Roma midt imod med ny spændende uropførelse

Så derfor er det netop *denn* melodi, som indleder *Færøsk Messe*. Og hvad er vel mere naturligt end at tilegne en messe til et folk, som al-

Julekoncert med Grøndalslundkoret

tid har været stærkt optaget af religiøse spørgsmål såvel som musik og kunst.

Messer – altså musikalske udgaver af Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus og Agnus Dei har aldrig været populære i konservervative kirkelige kredse. I princippet gælder den bandbulle imod moderne kirkemusik, som pave Pius X udsendte i 1906, stadig. Men Grøndalslundkoret tilslutter sig med fornøjelse rækken af musikalske misdædere.

Jeg har skrevet messen med udgangspunkt i færøske melodier, f.eks. i Sanctus-satsen, som indledes med en melodi af den store færøske forfatter William Heinesen (1900-1991) – stifter af både musikskolen og symfoniorkestret. Musikken er inspireret af den voldsomme færøske natur og de store kontraster. På et øjeblik kan vejret skifte fra smukt sommervejr til heftig orkan. Men værket er også tilegnet Grøndalslund sogn, som med sin beskyttede beliggenhed i en mere udrama-

tisk del af Danmark, giver inspiration til mere harmoniske klange.

Men kom selv og hør. Der bliver selvfølgelig også lejlighed til at høre alle de traditionelle julenumre: Julens sange og salmer, Disney-melodier og stemningsfulde engelske christmascarols. Og så får vi i år besøg af en ny ung sangsolist, Iben Westergård. Hun er sopran og har netop for et par år siden fuldendt sin uddannelse fra Det kgl. Danske Musikkonservatorium.

Koncerten præsenteres af korets æresmedlem Svend Bunch. Han er netop hjemkommet fra en turne til Utrecht, hvor han har optrådt med sin egen danseperformance i den berømte domkirke.

Studiekredse

Studiekreds

I vinterhalvåret fortsætter vores studiekredse. Da Simon Møller Olesen er på forældreorlov, er temaet for den ene studiekreds i januar-marts endnu ikke kendt. Men vi mødes følgende

ONSDAGE KL. 14-16

18. JANUAR

15. FEBRUAR

21. MARTS

De Ti Bud

Ved Berit Weigand Berg "De ti Bud" har vist sig ikke bare at være "De ti Bud". De kendes både fra forskellige kristne trosretninger og fra jødedommen. Men de er ikke identiske. Det er f.eks. ikke alle udgaver af de ti bud, der taler om, at man ikke må lave billeder af Gud. Der er også forskel på forbuddet mod at tage et andet menneskes liv. Nogle udgaver af "de ti Bud" siger, at man ikke må dræbe, mens andre siger, at man ikke må slå ihjel. Det er vist ikke helt det samme.

I efteråret kom vi igennem de

første fire bud. Men selv om vi allerede er godt i gang, kan man sagtens støde til i foråret. Vi tager udgangspunkt i Luthers udgave af de ti bud. Denne udgave findes bl.a. bag i den danske salmebog.

ONSDAG DEN 25. JANUAR:

Særlig fokus på det femte og sjette bud

ONSDAG DEN 29. FEBRUAR:

Syvende og ottende bud bliver vendt og drejet

ONSDAG DEN 28. MARTS:

Niende og tiende bud runder gennemgangen af

ONSDAG DEN 25. APRIL:

Afslutning og opsamling. Hvad betyder de 10 bud i 2012? Hvilken status har de? Er vi fortsat forpligtet på dem? Og hvad sagde Jesus om dem?

Alle gangene mødes vi i Sognegården kl. 14 og går hjem ca. kl. 16. Studiekredsen er åben for alle.

Minikonfirmander

*Af minikonfirmandunderviser
Louise Lysholm*

Der er efterhånden tradition for, at Grøndalslund kirke om foråret har et hold minikonfirmander.

Det er et tilbud til elever på 3. klassetrin om at komme hen i kirken og være med i samtaler og kreative aktiviteter, der handler om Gud, kirke, bibel og tro.

Det foregår en eftermiddag om ugen i tolv uger. Vi begynder efter vinterferien. Man bliver hentet ved skolen kl. 13 og afleveret igen kl. 15.

Man er meget velkommen, også hvis man ikke går på Nyager skole. Så skal man bare selv sørge for transport.

Hver gang begynder vi med at være i kirken og høre lidt fra Biblen, synge en salme og bede Fader vor.

Bagefter er vi i vores eget lille lokale eller i kirken eller på kirkegården, eller hvad vi nu finder på...

Minikonfirmanderne plejer at være med til at gøre klar

til spaghetti-gudstjenesterne – hænge salmenumre op, dele brød ud ved nadveren osv. Indimellem har vi også optrådt med lidt drama eller udstillet nogle kunstværker, vi har lavet.

Jeg kommer over på Nyager Skole efter jul og fortæller mere. Man behøver ikke være døbt for at blive minikonfirmand, og man behøver ikke have været minikonfirmand for senere at blive konfirmeret.

Kirke for børn

Børn er altid velkomne i kirken – også til gudstjeneste om søndagen. Der er altid en rygsæk med legetøj, en bog eller tegninger, man kan farvelægge.

I vinterhalvåret fortsætter vi selvfølgelig med spaghetti-gudstjenester. I december afslutter vi årets tema om lignelser. I foråret tager vi hul på et nyt tema. Denne gang skal det handle om mirakler.

Gudstjenesterne finder sted den første onsdag i måneden og begynder klokken 17.30. De varer cirka en halv time, og bagefter spiser vi sammen.

Kirke for børn

Det er gratis at deltage, og man skal ikke melde sig til. Datoerne for vinterhalvåret er:

7. DECEMBER

1. FEBRUAR

7. MARTS

11. APRIL

Kimer i klokker

Kimer, I klokker!

Ved kordegn Ole Steenberg

Kimer, I Klokker! ja, kimer før Dag i det dunkle!
Tindrer, I Stjerner, som Englenes Øjne kan funkle!
Fred kom til Jord,
Himmelens Fred med *Guds-Ord*.
Æren er Guds i det høje!

Julen er kommet med Soelhverv for Hjerterne bange,
Jul, med Guds-Barnet i Svøb, under Englenes Sange,
Kommer fra Gud,
bringer os *Glædskabens* Bud!
Æren er Guds i det høje!

Synger og dandser, og klapper i Eders Småhænder,
Menneske-Børnene alle til Jorderigs Ender!
Født er i Dag
Barnet til Guds Velbehag!
Æren er *Hans* i det Høje!

N.F.S. Grundtvig 1856.

Ovenstående salme blev første gang publiceret i Danske Kirketidende 1856, 15. juni. Salmen er sidenhen blevet en fast og elsket del af julehøjtidene i den danske folkekirke – men er altså ikke desto min-

dre skrevet ved sommertide. Sammen med tre andre højtidsalmer, nemlig til Advent, *Springer vidt op på gavlen, I evigheds porte*, til Påske, *Dødbider, hvor er din brod! Hvad er, Helved, din sejr* og til Hel-

ligtorsdag (Kristi Himmelfartsdag), *Manden af muld, som er båret og født af en kvinde*. Af disse fire salmer er alle *Kimer, 1 klokke* blevet stående – og nu i Den Danske Salmebog (DS) af 2003 som nummer 100. En anledning til disse fire kirkeårssalmer kan have været, at Vartov kirke skulle ombygges, og Christiansborg Slotskirke skulle huse menigheden fra Vartov så længe. Salmerne skulle så bruges som indvielse af den midlertidige kirke.

N.F.S. Grundtvig

Grundtvig havde flere gange tidligere skabt serier af salmer til årets søn- og helligdage eller højtider.

Salmen er opdelt i 3 strofer (vers) med 5 vers (linjer) i hver strofe. Ovenfor er salmen gengivet med Grundtvigs fremhævelser (kursiv), og som den blev præsenteret i Dansk Kirketidende 1856. Senere samme år blev 5. vers i 3. strofe ændret til ”Æren er Guds i det høje!” som vi også kender den i dag i salmebogen. Dette 5. vers gentages i hver af de tre strofer. Og danner dermed en gennemgående tematik over englenes og hærskarernes lovsang. Se Lukas 2, 14.

Klokkerne i første strofe som kimer i det dunkle må betyde for os, at vi er ved fromessen på juledag. Det var på denne tid sædvanligt, at den begyndte kl. 7 – og kimningen således kl. 6.30. Og så er det jo endnu mørkt, dunkelt, hvad der ikke er tilfældet ved højmessens kimning kl. 9.30. Ved 6.30-tiden kan stjerner-

ne også tindre som i 2. vers. Det er jul, og der kimes, lovsynges på jord, og himlens stjerner tindrer og lignes med englenes øjne, som funkler. Himmel og jord holdes sammen, liv og lys versus mørke og dunkelhed, og freden kommer til jorden. Med eftertryk. Den himmelske fred med Guds-ordet – igen med eftertryk – Jesus Kristus. Og derfor synger vi i femte vers sammen med englen og hærskaren fra Lukas 2,14: *Æren er Guds i det høje*. Og nu som slutning på alle tre strofer. Strofe 2 proklamerer, at det er blevet jul – og på flere måder solhverv. I verden omkring os bliver det lysere, solhvervfeesten i førkristen tid markerede dette. Lyset vinder frem, og mørket viger tilbage. Trøsten er os nær, i og med at vores frelser er født – Guds-barnet i svøb. Guds-barnet er lille og skrøbeligt som spæde er – og samtidig bestemt for vækst og udvikling i verden og i os. Og her er himmel og jord igen i møde – og englene nærværen-

de med deres sange. Alt dette kommer fra Gud – og bringer os bud om, at alt hvad som skaber glæde er nærværende. Så hvad er der andet at gøre end at synge og danse og klappe i hænderne. Hvad alle menneskebørn da også opfordres til i strofe 3, ved imperativ-formen (bydemåde). Se også Salmernes bog kap. 47, 2. Barnet er født i dag til Guds velbehag. Barnet som hermed gør, at vi alle får del i Guds velbehag. Æren er Hans hedder det i den første udgave. Det pointeres hermed, at der menes Kristus – sand Gud og sandt menneske. I dag synger vi som sagt *Æren er Guds* – og det er den jo også. Salmen har været med i salmebøgerne siden Grundtvig – selv om man periodisk i Sønderjylland ændrede *danser* til *leger* (!). Den kendes også både i Sverige og Norge – både med og uden dans og leg. Mange vil sikkert huske de stridigheder i danske sammenhænge – især i landdistrikter – mellem indre mis-

Kimer i klokker

sion og grundtvigske netop angående dans og forlystelse og den rette tro.

Det er ofte blevet nævnt i forbindelse med læsningen af Grundtvigs prædikener og salmer, at prædikenerne var forarbejder til salmerne. I prædikenerne kunne han gennemarbejde temaerne, som så fandt sin endelige form i salmerne. Balslev-Clausen (1991) har anført, at netop prædikenen til 1. juni 1856, 2. søndag efter Trinitatis, holdt i Christiansborg Slotskirke, må høre sammen med denne salme. Teksten Lukas 14,16-21 er lignelsen om det store gæstebud, og Grundtvig begynder med at henvise til buddet til disciplene om fredslysning af de huse, som de kom ind i, når de forkyndte evangeliet. Således må Vartov-menigheden nu også fredslyse dette midlertidige kirkehus. Så meget desto mere som at hele den kristne tilværelse er midlertidig, og vi netop påbydes at drage ud i verden med forkyndelsen. Vor hilsen skal være en fredslys-

ning, og vor forkyndelse af Guds kærlighed er vor Frelser født. De fleste temaer fra salmen genfindes da også i prædikenen.

Jul var for Grundtvig den kristne hovedhøjtid - fundamentet som var forudsætning for både påske og pinse. I og med pointeringen af buddet om forkyndelsen af det glædelige budskab om frelserens fødsel kunne man sige, at i grundtvigsk forstand fejrer vi jul hele året.

Balslev-Clausen (1991) påpeger endvidere, at hver strofe i salmen består af fire parallelle afsnit, som beskriver juleevangeliets vej fra himmel til jord. De første to linjer i hver strofe beskriver således efter denne tankegang den jordiske (skabningens) virkelighed, den tredje linje i hver strofe bevægelsen fra himmel til jord. Den fjerde linje hvem som kom til jord og endelig den 5 linje den himmelske virkelighed.

En analyse af verbernes former kan være en særlig ind-

gang til salmen. Først og fremmest falder imperativerne (bydemåderne) i øjnene. Strofe 1 og 3. Begge steder de to første vers. Mange har sikkert opfattet teksten som en beskrivelse af, at det kimer i klokkerne, at det tindrer i stjernerne, og at børnene synger og danser og klapper i hænderne. Men der er altså tale om en ældre bydemåde. Der er tale om et påbud, kunne man næsten sige, eller en ordre. Som netop kunne (*kunne*) sidestilles med buddet om at gøre alle *folkeslagene til mine disciple* .... Matt. 28,19 og buddet i Lukas 14,16-21 til tjeneren om at *gå ud på vejene og ved gårdene og nød dem til at gå ind, så mit hus kan blive fuldt*. Buddet kan så være rettet såvel til klokkerne af malm som de levende klokker, menigheden, som er forsamlet på juledagsmorgen i kirken. Se her til DS 376 *Lyksaligt det Folk som har Øre for Klang* strofe 1 *hvor himmelsk de jordiske klokker slå*.

Tredje vers i 1 og 3. strofe er fortid, henholdsvis uafsluttet og afsluttet, freden er kommet til jord og kommer stadig. Barnet er født i dag – en gang for alle. Det tilsvarende 3 vers i 2. strofe er nutid, *kommer fra Gud*. Dette sted er salmens absolutte midtpunkt og højdepunkt. Julen kommer fra Gud med *Guds-barnet i svøb* o.s.v. Og nutiden indikerer, at den kommer nu og her og igen og igen – altid aktuelt. Samtidig bliver formen ”dramatisk”.

Centrum i salmen er forkyndelsen af det glade budskab, at julen er kommet *fra Gud* med alt, hvad dette betyder af trøst og glæde. Rundt om dette centrum bydes vi til at synge og danse og glædes – lovsynge. Og alt igenem det hele går bekendelsen af vor tro, at *Æren er Guds i det Høje*.

For Grundtvig var kirkens tre livstegn netop salmesangen, forkyndelsen og bekendelsen. Grundtvigs salme er gennemkomponeret ned i mindste

detalje. Og man skal ikke tro, at man sådan kan analysere sig helt ned i bunden af en sådan salme. Der vil stadig være mere at komme efter.

Uffe Hansen (1966) benævner denne periode (1851-1872) i Grundtvigs salmedigtning med overskrifterne *Tros-lære* og *Leve-lære*. Det er i denne periode, at *Den Kristelige Børnelærdom* bliver til. Og selv om man ikke kan tale om en egentlig dogmatik hos Grundtvig, er det måske ikke for meget at kalde denne periode for den teologiske refleksionsperiode. Det er de store teologiske og kirkelige grundbegreber hos Grundtvig, som gennemarbejdes igen i denne periode.

Og den var da også allerede ved Grundtvigs død så godt kendt og i brug, at alle måtte genkende formen, da Hostrup digtede sin *Ved N:F:S: Grundtvigs Jordefærd 1872*. Denne er netop skåret over præcist samme læst som Kimer i Klokker. Hostrups Sang blev sunget ved højtidelige-

den på Køge Ås den 11. september 1872, da Grundtvig blev gravsat ved siden af sin Marie, som var død 18 år tidligere.

Ved N. F. S. Grundtvigs Jordefærd 1872

*Kimer, I Klokker! Nu sluktes
en Sol over Mulde
Længe den kæmped mod Mørket
med Strålerne fulde
Sildig den sank
Stor i sin Nedgang og blank
Æren er Guds i det Høje.*

*Kimer, I Klokker! dog ikke til
Suk for den døde
Aftenens Guld over Graven vil
Morgenens møde;
kimer til Dag!
Lyset har vundet sin Sag
Æren er Guds i det Høje.*

*Dagen, den signede, som han
har prist, mens det skumred,
Lyse nu over hans Støv, når det
længe har slumret,
fatte hans Værk
voxe sig solklar og stærk
Æren er Guds i det Høje.*

*Kimer, I Klokker! om Herren,
som skænked ham Kraften
Kimer om Guldet fra Himlen,
der gyldned hans Aften
Kimer fra Jord.
Sejer og Fred i Guds Ord!
Æren er Guds i det Høje.*

Hostrups sang bliver hermed såvel en hyldet til hans afdøde ven, som en opfordring til alt det skabte om at lovsynge og takke Herren. Og herudover ikke begræde og sukke over den døde, strofe 2, - nej, alt skal kime til dag, da lyset har vundet sin sag.

Glædelig Jul!

Anvendt litteratur:
Balslev-Clausen, Peter (1991): *Det Vingede Ord*. Religionspædagogisk Center. Frederiksberg.
Brix, Hans (1964): *Tonen fra Himlen*. Billeder af den kristelige Lyrik. Gyldendal.
Dahn, Helge (1984): *Salmehåndbogen*. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck.
Den Danske Salmebog (2003). Det Kgl. Vajsenhus' Forlag. København
Hansen, Uffe (1966): *Grundtvigs Salmedigtning, III 1851-1872*. Det Danske Forlag. Kbh.

Hostrup, Chr. (1918): *Digte i udvalg*. Gyldendalske boghandel. København.
Kjærgaard, Jørgen (2003): *Salmehåndbog, II Salmekommentar*. Det Kgl. Vajsenhus Forlag
Lindhardt, P.G. (1977) red: *Regeneration*. Grundtvigs prædikener i kirkeåret 1855-1856. Akademisk Forlag.
Malling, Anders (1963): *Danske Salme Historie*. J. H. Schultz Forlag. København.
Tårup, Kr. (1933): *Kimer, I Klokker*. Billeder af Grundtvigs nyere Julesalmer. Fyns Boghandels Forlag. Odense.

DECEMBER

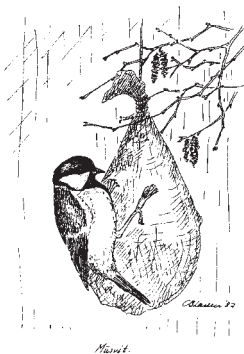
Fredag den 2. kl. 14
Matiné

Lørdag den 3. kl. 14
Krybbespil - Juletræsfest

Onsdag den 7. kl. 17.30
Spaghettigudstjeneste

Onsdag den 14. kl. 12
Andagt

Fredag den 16. kl. 14
Juleafslutning

JANUAR

Onsdag den 4. kl. 17.30
Spaghettigudstjeneste

Fredag den 6. kl. 14
Matiné

Onsdag den 11. kl. 14
Andagt

Onsdag den 18. kl. 14
Studiekreds

Onsdag den 25. kl. 14
Studiekreds

FEBRUAR

Onsdag den 1. kl. 17.30
Spaghettigudstjeneste

Fredag den 3. kl. 14
Matiné

Onsdag den 8. kl. 14
Andagt

Søndag den 12. kl. 11
Menighedsmøde

Onsdag den 15. kl. 14
Studiekreds

Onsdag den 22. kl. 14
Foredrag

Onsdag den 29. kl. 14
Studiekreds

MARTS

Onsdag den 7. kl. 10
Spaghettigudstjeneste

Fredag den 9. kl. 14
Matiné

Onsdag den 14. kl. 14
Andagt

Onsdag den 21. kl. 14
Studiekreds

Onsdag den 28. kl. 14
Studiekreds

Kirkelige adresser og oplysninger tilhørende Grøndalslund Kirke

KIRKEKONTOR

Ole Steenberg

Tårnvej 350, 2610 Rødovre

Tlf.: 36 70 74 00

Fax.: 36 70 74 00

e-mail:

Groendalslund.sogn@km.dk

Åbent tirsdag-onsdag kl. 10-14

torsdag-fredag kl. 10-13

torsdag tillige kl. 16-18

Kontoret er lukket mandag

SOGNEPRÆST

(kirkebogsfører og
begravelsesmyndighed)

Berit Weigand Berg

Tårnvej 352, 2610 Rødovre

Tlf.: 36 70 23 70

mobiltlf.: 21 20 33 52

e-mail: bwb@km.dk

Mandag er fridag

SOGNEPRÆST

Simon Møller Olesen

Schweizerdalsvej 40

2610 Rødovre

Tlf.: 36 41 43 37

mobiltlf.: 21 65 48 12

e-mail: snol@km.dk

Mandag er fridag

KIRKETJENER

Per Vienberg

Tlf.: 36 70 54 15

Træffes dagligt kl. 8-10

ORGANIST

Rune Skov Thomassen

Tlf.: 41 41 93 55

e-mail: runeskovthomassen@gmail.com

MENIGHEDSRÅDETS FORMAND

Jan Jansen

Juelsmindevej 2A, 2610 Rødovre

Tlf.: 36 41 06 13

e-mail: jan.jansen@mail.dk

KIRKEVÆRGE

Peter Hansen

Tlf.: 33 13 51 81

GRØNDALSLUNDKORET

Bestyrelsesmedlem: *Margrethe Martin*

Tlf.: 36 73 12 84

Korleder: *Tommy Østerlind*

Tlf.: 21 83 82 85

FDF GRØNDALSLUND

Oplysninger fås hos

Evan Rungsted Tlf.: 36 70 69 49

e-mail: evan@fdf.dk

HJEMMESIDE

www.groendalslundkirke.dk

Webmaster: *Peter Skriver*

e-mail: peterskriver@get2net.dk

KIRKEGÅRDSKONTOR

Kirkegårdsleder:

Jan Bøje Nordholm

Schweizerdalsvej 50, 2610 Rødovre

Bogholder: *Anette Majland*

Tlf.: 36 70 26 49, Fax: 36 70 55 84

e-mail: groendalslundkirkegaard@mail.dk

Kontortid: mandag-fredag kl. 9-13

KIRKELIG VEJVISER

Registrering af fødsel, død, navngivelse, ændring og anmodning om attester sker ved henvendelse til kordegnen.

Anmodning om dåb, konfirmation, bisættelse eller begravelse sker ved henvendelse til en af præsterne eller kordegnen.

KIRKEBIL

Grøndalslund kirkebil, til gudstjenester eller andre kirkelige arrangementer i kirke og sognegård, bestilles ved at ringe på tlf.: 43 45 45 45

KIRKEBLAD

Redaktionsudvalg:

Simon Møller Olesen (ansv.)

e-mail: SNOL@KM.DK

KONFIRMATIONER I 2012

Bededag fredag den 4. maj

ved *Berit Weigand Berg*

Kristi himmelfartsdag torsdag den 17. maj

ved *Simon Møller Olesen*

TIL NÆSTE NUMMER

Bidrag til næste nummer af kirkebladet, som udkommer til april, skal være redaktionen i hænde inden den 27. februar.

Gudstjenester

DECEMBER

Søndag den 4. kl. 10

2. s. i advent

Højmesse

Onsdag den 7. kl. 17.30

Spaghettigudstjeneste

Søndag den 11. kl. 10

3. s. i advent

Højmesse - De 9 læsninger

Søndag den 18. kl. 10

4. s. i advent

Højmesse

Lørdag den 24. kl. 10

Juleaften

Salmesangsgudstjeneste

Lørdag den 24. kl. 14

Juleaften

Børnegudstjeneste

Lørdag den 24. kl. 16

Juleaften

Klassisk julegudstjeneste

Søndag den 25. kl. 10

Juledag

Højmesse

Mandag den 26. kl. 10

2. juledag

Højmesse

Lørdag den 31. kl. 15

Nytårsaften

Nytårsaftengudstjeneste

JANUAR

Søndag den 1. kl. 15

Nytår

Højmesse

Søndag den 8. kl. 10

1. s.e. H.t.K

Højmesse +

indsættelse

Søndag den 15. kl. 10

2. s.e. H.t.K

Højmesse

Søndag den 22. kl. 10

3. s.e. H.t.K

Højmesse

Søndag den 29. kl. 10

sidste. s.e. H.t.K

Højmesse

FEBRUAR

Søndag den 5. kl. 10

Septuagesima

Kyndelmisse Kor

Onsdag den 1. kl. 17.30

Spaghettigudstjeneste

Søndag den 12. kl. 10

Seksagesima

Højmesse

Søndag den 19. kl. 10

Fastelavn

Højmesse kl 10

Søndag den 19. kl. 14

Fastelavn

Fastelavn

Søndag den 26. kl. 10

1. s.i fasten

Højmesse, ingen dåb

MARTS

Søndag den 4. kl. 10

2. s.i fasten

Højmesse

Onsdag den 7. kl. 17.30

Spaghettigudstjeneste

Søndag den 11. kl. 10

3. s.i fasten

Højmesse

Søndag den 18. kl. 10

Midfaste

Højmesse

Søndag den 25. kl. 10

Mariae bebudelse

Højmesse

FORSIDEFOTO

Grøndalslund Kirke